РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на здравеопазването

Заместник-министър на здравеопазването

Изх. № 62-08-45/ 05.01 2018 г.

БЪЛГАРСКИ ЛЕКАРСКИ СЪЮЗ
вх. № 93
11 01 2018 г.
УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ

ДО

Д-Р ВЕНЦИСЛАВ ГРОЗЕВ -

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА БЪЛГАРСКИЯ ЛЕКАРСКИ СЪЮЗ

На Ваш изх. № 353/03.08.2017 г.

Относно: *Предложение на БЛС за промени в уредбата на организирането на ученически отдих, туризъм, спортни и спортно-туристически прояви*

УВАЖАЕМИ Д-Р ГРОЗЕВ,

Във връзка със съдържащите се в посоченото по-горе Ваше писмо предложения за промени в няколко наредби относно организирането на ученически отдих, туризъм, спортни и спортно-туристически прояви, след преглед и анализ на нормативната база, Министерството на здравеопазването счита следното:

Наредба № 8 от 2005 г. за провеждане на задължителните начални, периодични и предсъстезателни медицински прегледи на лица, упражняващи физическо възпитание и спорт (обн., ДВ, бр. 28 от 2005 г.), наричана по-нататък Наредба № 8 е издадена от министъра на здравеопазването на основание чл. 46, ал. 2 от Закона за физическото възпитание и спорта (ЗФВС).

Съгласно чл. 46, ал. 1 от ЗФВС медицинското осигуряване на спортни състезания и спортно-туристически прояви се извършва от техните организатори.

Според ал. 2 на чл. 46 от ЗФВС специализираните контролни органи на Министерството на здравеопазването и Планинската спасителна служба при Българския червен кръст спират провеждането на спортни състезания и спортно-туристически прояви, когато не са осигурени медицинска помощ и планинско спасяване. Изречение второ на ал. 2 определя, че не се допускат или се отстраняват от **тренировъчни**

занимания и състезания лицата, които не са преминали медицински прегледи, съгласно наредба на министъра на здравеопазването.

По силата на чл. 1 от Наредба № 8 със същата се уреждат условията и редът за провеждане на задължителните начални, периодични и предсъстезателни прегледи на лица, упражняващи физическо възпитание и спорт.

Съгласно чл. 5, ал. 1 от Наредба № 8 началният медицински преглед се извършва за установяване на здравословното състояние на лица, които желаят да упражняват физическо възпитание и спорт, и за да се изключат заболявания, които са противопоказани за спортна дейност (или за съответния вид спорт).

Разпоредбата на чл. 6 от Наредба № 8 определя честотата на периодичните медицински прегледи по видове спорт и обхваща както лицата, упражняващи физическо възпитание и спорт, така и съдиите по някои видове спорт и членовете на Планинската контролно-спасителна служба, които дават наряд.

Разпоредбите на чл. 7, ал. 2 – 5 от Наредба № 8 установяват правила по отношение на ръководителите на спортни федерации, спортни организации, клубове и групи, треньорите и лекарите на отбори, във връзка със съответните състезатели, т.е. с лицата, упражняващи физическо възпитание и спорт в качеството им на състезатели. Периодичният преглед установява дали състезателят да бъде допуснат или не до участие в спортно-състезателна дейност.

Аналогично стои въпросът и в разпоредбата на чл. 8 от наредбата.

От посочените разпоредби на Наредба № 8 и тяхното систематично тълкуване, в това число и във връзка със законовото правно основание, на което е издадена наредбата, се налага изводът, че уредбата на началните, периодичните и предсъстезателните прегледи се отнася до лица, които се занимават системно със спорт, както и до участието на лица в тренировъчна и състезателна дейност. В този смисъл следва да бъде тълкувано и прилагано и определението по § 1 от допълнителната разпоредба на Наредба № 8, съгласно което по смисъла на наредбата лица, упражняващи физическо възпитание и спорт са лицата, които системно участват в тренировъчна и спортно-състезателна дейност, провеждат занимания с физически упражнения и спорт в училищата при организирането на извънкласна и извънучилищна спортна дейност, спортни състезания и спортно-туристически прояви. За тях наредбата ще се отнася тогава, когато те вземат участие в тренировъчна дейност или състезание.

Прегледите по Наредба № 8 се извършват от лечебни заведения, определени от Министерския съвет (чл. 2). Видно от приложенията към наредбата, прегледите се осъществяват от специалисти по вътрешни болести, спортна медицина и травматология. Общопрактикуващите (личните) лекари не са ангажирани с провеждането на прегледите.

По реда на Наредба № 8 не се извършват прегледи на ученици-екскурзианти и в този смисъл няма необходимост от отграничаване в Наредба № 8 на този кръг лица от кръга на спортуващите ученици, както се твърди във Вашето писмо.

Наредба № 2 от 1997 г. за организиране и провеждане на детски и ученически отдих и туризъм, наричана по-нататък Наредба № 2, е издадена от министъра на образованието, науката и технологиите на основание чл. 35 от Закона за народната просвета. Посоченият закон е отменен със Закона за предучилищното и училищното образование, считано от 1 август 2016 г. Съгласно § 30 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за предучилищното и училищното образование, до влизане в сила на подзаконовите актове, предвидени в него, се прилагат действащите в системата на народната просвета подзаконови нормативни актове, доколкото не му противоречат.

Съгласно разпоредбата на чл. 79, ал. 5 от Закона за туризма, изменена в сила от 1 август 2016 г., условията и редът за извършване на детски и ученически туристически пътувания с обща цена, инициирани от съответната институция по смисъла на Закона за предучилищното и училищното образование, се определят с наредба, приета от Министерския съвет, по съвместно предложение на министъра на туризма и министъра на образованието и науката. На посоченото законово основание е издадена Наредба за детските и ученическите туристически пътувания с обща цена, инициирани от институциите в системата на предучилищното и училищното образование, приета с Постановление № 365 на Министерския съвет от 2016 г. (обн., ДВ, бр. 103 от 2016 г.), наричана по-нататък Наредба за пътувания с обща цена.

Съгласно чл. 2, ал. 1 от Наредбата за пътувания с обща цена, туристическите пътувания могат да се организират под формата на детски лагери, екскурзионно летуване, походи, училища сред природата (зелени училища, пътуващи училища), ски ваканции и обучение по зимни спортове и други пътувания с образователна, възпитателна, културно-развлекателна и опознавателна цел.

Според ал. 2 на чл. 1 не са предмет на наредбата инициираните от институциите в системата на предучилищното и училищното образование: еднодневни екскурзии, които не са туристическо пътуване с обща цена, съгласно § 1, т. 67 от допълнителната разпоредба на Закона за туризма; прояви в областта на науките и технологиите, изкуствата и **спорта** на общинско, областно, национално и международно ниво; посещения на културни и групови прояви за деца и ученици (театър, кино, изложба, цирк, концерт и др.), когато не са организирани като туристическо пътуване с обща цена; наблюдателни експедиции и учебни наблюдения, свързани с образователните функции на астрономическите обсерватории и планетариумите; организиран от общините отдих на деца и ученици в собствени почивни бази.

С разпоредбата на чл. 4, ал. 1, т. 7 от Наредбата за пътувания с обща цена е въведено правило, според което за всяко туристическо пътуване директорът на институцията – инициатор на пътуването изисква предоставянето на документ **от личен лекар** за всяко дете или ученик, удостоверяващ липсата на контакт със заразно болен и противопоказания за участие в туристическото пътуване, издаден не по-рано от 3 дни преди началото на организираното пътуване. Съгласно чл. 11, т. 1 - 3 от наредбата за участие в туристическите пътувания не се допускат деца или ученици, които са с декомпенсирани хронични заболявания, контактни на заразни болести или заболели от заразни болести.

Анализът показва, че не е налице дублиране между предмета на Наредбата за пътувания с обща цена и Наредба № 8 по отношение на участието на учениците в спортни прояви и необходимите за целта медицински прегледи.

Уредба на въпросите относно участието на учениците в организирани прояви, изяви или мероприятия, които не са предмет на наредбата по чл. 79, ал. 5 от Закон за туризма, се съдържа и в Наредба № 10 от 2016 г. за организацията на дейностите в училищното образование (чл. 15). Изисква се информирано съгласие на родителите/настойниците на учениците, но не и медицински документи.

По информация на Министерството на образованието и науката предстои предприемането на действия по изменение и допълнение на Наредба № 5 от 2016 г. за предучилищното образование по аналогия на чл. 15 от Наредба № 10.

Уредба по тези въпроси може да бъде открита и в Наредбата за приобщаващото образование.

Поради горното, евентуалното приложение на Наредба № 2 на основание § 30 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за предучилищното и училищното образование, до влизане в сила на подзаконовите актове, предвидени в него, може да се счита за преустановено в частта за организирането и провеждането на ученическия отдих и туризъм. Актуална информация по този въпрос може да бъде представена от Министерството на образованието и науката.

Освен предложение за разграничаване освидетелстването на децата – спортисти от учениците – екскурзианти, Вашето писмо съдържа и предложение за цялостна промяна в концепцията за провеждането на медицинските прегледи преди туристическите прояви на децата и учениците. Предлага се медицинската оценка на здравното състояние на учениците преди участие в организирани форми на детски и ученически отдих и туризъм **да бъде възложена на** медицински специалисти от **здравните кабинети** или на други медицински специалисти и **да включва** определени медицински дейности. Като мотив се посочват затрудненията пред общопрактикуващите

(личните) лекари по извършване на тази оценка понастоящем и вероятността децата да бъдат заразени преди проявата поради контакта си с болни пациенти в кабинета на общопрактикуващия (личния) си лекар.

Предлага се и допълнение на Наредба № 37 от 2000 г. за здравните кабинети в детските заведения и училищата.

В тази връзка следва да бъде взето в съображения следното:

Дейностите, които се осъществяват в здравните кабинети в детските градини и училищата са регламентирани в чл. 120, ал. 1 от Закона за здравето. Сред тях не е включена дейност по медицинска оценка на здравословното състояние на дете/ученик, независимо от повода.

Министерството на здравеопазването счита, че визираната във Вашето писмо предварителна медицинска оценка на здравословното състояние на децата/учениците следва да бъде извършвана на базата на медицински преглед, който следва да бъде осъществен от лекар. Съгласно чл. 120, ал. 2 от Закона за здравето, в здравните кабинети в детските градини и училищата дейностите се извършват от лица с придобито висше образование по специалността „Медицина“ и професионална квалификация „лекар“ и/или от други медицински специалисти с придобита образователно-квалификационна степен „бакалавър“ по чл. 42, ал. 1, т. 1 от Закона за висшето образование. Дейностите, които могат да бъдат извършвани самостоятелно от лица с образователно-квалификационна степен „бакалавър“ – медицинска сестра или акушерка, са регламентирани в Наредба № 1 от 2011 г. за професионалните дейности, които медицинските сестри, акушерките и здравните асистенти могат да извършват по назначение или самостоятелно. С наредбата не се допуска посочените специалисти да извършват по назначение или самостоятелно медицински прегледи и да дават заключение за здравословното състояние на пациентите.

Считаме, че посочените във Вашето писмо отделни дейности, които предлагате са бъдат оценявани от медицински специалист при тази предварителна медицинска оценка не дават цялостна представа за здравословното състояние на детето/ученика и има риск да бъдат пропуснати остри или хронични заболявания, налични при детето/ученика, които да поставят в риск неговото здраве при участие в организираното мероприятие.

В чл. 120, ал. 1, т. 5 от Закона за здравето е включена дейност по участие на здравните кабинети в подготовката, провеждането и контрола на различните форми на отдих, туризъм и спорт за децата и учениците. В рамките на това участие би могло да се търси възможност за залагане като ангажимент на здравните кабинети да организират и провеждат предварителни медицински прегледи на децата/учениците преди участие в

организирани форми на детски отдих и туризъм. За целта обаче следва да бъдат отчетени някои важни фактори от медицинска и правна страна, като: необходимост от задължително осигуряване в здравния кабинет на лекар; правото на избор на лекар от пациента/неговия родител или попечител, който да извърши медицинския преглед; информирано съгласие на родител/попечител на детето за провеждане на медицинския преглед; необходимост от осигуряване на цялостна медицинска документация за здравословното състояние на детето/ученика с оглед комплексна преценка на здравословното му състояние и др. Във Вашето предложение тези аспекти на въпроса не са съобразени.

В заключение считаме, че е от компетентността на избрания лекар (общопрактикуващ, личен) на детето/ученика да организира дейностите по неговото медицинско обслужване, а не както се предлага – от здравния кабинет в детската градина/училището.

Използвам случая да поднеса искрените си благопожелания по повод настъпващите Коледни и Новогодишни празници.

С уважение,

Д-Р БОЙКО ПЕНКОВ

Заместник - министър на здравеопазването